

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10878 - Didàctica Específica. Models i Àmbits en la Intervenció Orientadora / 21
Titulació	Màster Universitari de Formació del Professorat
Crèdits	5
Període d'impartició	Anual
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
José Alejandro Pitaluga Ivorra alejandro.pitaluga@uib.cat	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

Professor: Alejandro Pitaluga és professor de secundària des de l'any 1992. Al llarg d'aquests anys ha exercit la docència a centres de Formentera, Menorca i Eivissa. Ha ocupat diversos càrrecs a instituts d'educació secundària entre els quals destaquen dos anys com a cap de departament a l'IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella), 4 anys també com a cap de departament a l'IES sa Blanca Dona (Eivissa), dos anys com a cap d'estudis a l'IES sa Blanca Dona (2002-2004) i vuit anys com a director al mateix centre (2010-2017). Ha col·laborat, com a formador, en cursos de funció directiva organitzats per la Direcció general de Formació professional i Formació del professorat de la Conselleria d'Educació i Universitat de les Illes Balears. Des de l'any 2018 és professor associat de la UIB per al Màster de Formació del Professorat a la seu d'Eivissa.

L'assignatura 'Models i àmbits en la intervenció orientadora' és una de les denominades didàctiques específiques de l'especialitat d'Orientació Educativa que forma part del mòdul denominat 'Aprenentatge i ensenyament de les matèries corresponents', juntament amb altres assignatures, (Processos d'assessorament, disseny i desenvolupament curricular; i, Avaluació i diagnòstic).

L'assignatura ens introdueix en els principals models i àmbits d'actuació en la intervenció orientadora, en aquest sentit es realitzarà la identificació i l'anàlisi de conceptes clau sobre el tema.

Es tracta d'una assignatura de caràcter obligatori.

No es descarta la possibilitat de convidar alguna altra persona especialista en continguts propis de la matèria, amb l'objecte d'enriquir el discurs de les sessions de classe.

Requisits

Guia docent

L'assignatura no té requisits essencials ni recomanables més enllà dels requisits generals d'accés al Màster.

Competències

Específiques

- * Adquirir criteris i destreses per a la selecció o elaboració de recursos didàctics (22)
- * Elaborar propostes basades en l'adquisició de coneixements, destreses i aptituds intel·lectuals i emocionals, i comprendre les possibles disfuncions que afecten l'aprenentatge (23)
- * Desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques que considerin la diversitat de l'alumnat, adaptant l'acció educativa i orientadora als trets personals i col·lectius (24)
- * Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten els alumnes amb diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge (26)
- * Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge que, basats en el treball individual i cooperatiu, facilitin l'aprenentatge de la matèria i fomentin l'educació de valors, la igualtat de drets, la ciutadania, el respecte als drets humans i la contribució individual i col·lectiva a la sostenibilitat social i ambiental (27)
- * Relacionar els continguts de l'àrea o matèria amb altres, amb l'objecte de desenvolupar experiències interdisciplinars (29)
- * Conèixer els recursos educatius, amb especial atenció als relacionats amb les TIC, i el seu ús en el suport a activitats d'ensenyament-aprenentatge (30)

Genèriques

- * Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de competències, atenent al nivell i formació prèvia dels estudiants, també la seva orientació, de forma individual i en col·laboració amb altres professionals del centre (2)
- * Cercar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada (3)
- * Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'estudiant i promoure la seva capacitat per aprendre individualment i amb els altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que facilitin l'autonomia, la confiança i la iniciativa personal (6)
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries de cara a fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes (7)

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Els continguts temàtics de l'assignatura 'Models i àmbits en la intervenció orientadora' es treballaran des de la vessant teòrica i també pràctica, i és a través d'aquests continguts i de la metodologia de feina pertinent que es donarà resposta a les competències esmentades abans.

Continguts temàtics

Guia docent

1. Models d'actuació en orientació educativa.
 - 1.1. Model clínic, model de programes, model de consulta. El model constructivista.
 - 1.2. Eixos d'intervenció.
 - 1.3. Models organitzatius institucionals.
2. Orientació professional.
 - 2.1. Assessorament personal, educatiu i professional.
 - 2.2. Les activitats professionals i les intervencions en orientació educativa i professional.
 - 2.3. Principis psicopedagògics en l'orientació acadèmica i professional.
 - 2.4. La intervenció psicopedagògica en els àmbits de desenvolupament del POAP.
 - 2.5. El POAP en la tutoria del grup classe.
3. La tutoria.
 - 3.1. L'acció tutorial i el pla d'acció tutorial (PAT). Àrees d'intervenció.
 - 3.2. Assessorament en relació al PAT. Agents implicats.
 - 3.3. El PAT en les diferents etapes educatives.
 - 3.4. La tutoria i les TIC.
 - 3.5. Competències i perfil del tutor.
 - 3.6. Disseny del PAT.

Metodologia docent

Tot i que hi haurà algunes presentacions teòriques per part del professor, es prioritzarà a totes les sessions la realització d'activitats i petits debats. Serà fonamental la intervenció i la participació dels alumnes que hauran d'elaborar un portfoli o carpeta d'aprenentatge. Les classes tendran la finalitat de proporcionar una informació adequada sobre metodologia i uns recursos i estratègies que permetin, als futurs docents, dissenyar i/o triar activitats per a les seves unitats didàctiques, projectes i petites investigacions o treballs de recerca, i que es puguin aplicar a l'aula. Es fomentarà l'exposició de les conclusions de les activitats i les tasques com un espai per a la reflexió crítica. Es realitzaran també lectures i activitats amb tècniques de treball cooperatiu i els agrupaments seran flexibles. També hi hauran activitats específiques relacionades amb la gestió de l'aula i l'alumnat.

Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'alumne, l'assignatura empra la plataforma de Campus Extens, que es dedica a l'ensenyament flexible i a distància, incorporant l'ús de la telemàtica a l'ensenyament universitari. Així, mitjançant l'eina de teleeducació Moodle l'alumne/a tindrà a la seva disposició una comunicació en línia i a distància amb la professora, un calendari amb notícies d'interès, documents electrònics i enllaços a Internet, propostes de pràctiques de treball autònom, de caire individual o grupal.

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Portfoli, activitats i debats	Grup gran (G)	El portfoli o carpeta d'aprenentatge és un document elaborat al llarg de les sessions que permet a l'alumne mostrar el que està aprenent i possibilitar al professor un seguiment del progrés	30

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			d'aquest aprenentatge. El professorat donarà les pautes perquè l'alumnat elabori un portfoli en el qual s'avaluaran també les presentacions, activitats i tasques realitzades a classe des del punt de vista dels alumnes. A l'estudiant del Màster se li avaluarà la capacitat de seguiment actiu de les classes, d'argumentar i d'opinar. També s'avaluarà l'aplicació de la teoria apresada a les tasques, l'exposició de les activitats als companys, un cop realitzades, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,8 crèdits, 95 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectures complementàries	L'alumnat llegirà, analitzarà i comentarà un o dos articles de contingut pedagògic (orientació/metodologia i/o recursos) dels que trobarà penjats a la plataforma MOODLE de l'assignatura. S'avaluarà la capacitat d'anàlisi, argumentació, la qualitat de la informació aportada i la capacitat crítica i de reflexió.	40
Estudi i treball autònom individual	Elaboració d'una unitat didàctica/PAT/POAP	L'alumnat planificarà de manera individual una unitat didàctica o un PAT/POAP, amb les activitats i recursos corresponents, adreçades a l'ESO. Partirà d'una descripció prèvia del grup classe i haurà d'establir unes pautes de gestió de l'aula. A la tasca s'avaluarà la capacitat d'establir el marc de relacions, les competències treballades, els objectius, les activitats i les orientacions didàctiques, els recursos didàctics emprats i les activitats d'avaluació.	15
Estudi i treball autònom en grup	Projecte interdisciplinari de recerca	L'alumnat elaborarà en grup un projecte de recerca o d'investigació. A la tasca s'avaluarà la justificació, el treball competencial plantejat, els objectius i els continguts triats, el producte final i l'avaluació. També s'avaluarà una breu exposició del projecte als companys i companyes, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.	40

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Guia docent

1. Per poder avaluar positivament l'assignatura, caldrà que l'alumne/a aprovi la proposta de feines que es realitzarà.
2. Totes les activitats obligatòries tenen una data límit de lliurament que s'especificarà en el "calendari" de l'aula virtual. En qualsevol cas l'alumnat no serà qualificat positivament de l'assignatura sense haver lliurat i aprovat dites activitats.
3. El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball és motiu de desqualificació: l'estudiant haurà de tornar a matricular l'assignatura.
4. El treball ha de respondre a les pautes i aspectes formals propis (estructura, documentació, cites i referències, ...) del que es considera òptim en un document acadèmic dels estudis de postgrau.
5. Són elements d'avaluació l'ortografia, la claredat en l'exposició, l'ús adient del vocabulari, la redacció, els aspectes formals, etc. dels treballs lliurats.
6. Les actituds que interrompen les dinàmiques de classe poden ser motiu de desqualificació.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Portfoli, activitats i debats

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (no recuperable)
Descripció	El portfoli o carpeta d'aprenentatge és un document elaborat al llarg de les sessions que permet a l'alumne mostrar el que està aprenent i possibilitar al professor un seguiment del progrés d'aquest aprenentatge. El professorat donarà les pautes perquè l'alumnat elabori un portfoli en el qual s'avaluaran també les presentacions, activitats i tasques realitzades a classe des del punt de vista dels alumnes. A l'estudiant del Màster se li avaluarà la capacitat de seguiment actiu de les classes, d'argumentar i d'opinar. També s'avaluarà l'aplicació de la teoria apresada a les tasques, l'exposició de les activitats als companys, un cop realitzades, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'exposició i la capacitat de reflexió, argumentació així com la participació activa assertiva.
Percentatge de la qualificació final: 20%	

Lectures complementàries

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat llegirà, analitzarà i comentarà un o dos articles de contingut pedagògic (orientació/metodologia i/o recursos) dels que trobarà penjats a la plataforma MOODLE de l'assignatura. S'avaluarà la capacitat d'anàlisi, argumentació, la qualitat de la informació aportada i la capacitat crítica i de reflexió.
Criteris d'avaluació	Es tindrà en compte especialment la qualitat de la reflexió que s'hi produeix.
Percentatge de la qualificació final: 20%	

Guia docent

Elaboració d'una unitat didàctica/PAT/POAP

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat planificarà de manera individual una unitat didàctica o un PAT/POAP, amb les activitats i recursos corresponents, adreçades a l'ESO. Partirà d'una descripció prèvia del grup classe i haurà d'establir unes pautes de gestió de l'aula. A la tasca s'avaluarà la capacitat d'establir el marc de relacions, les competències treballades, els objectius, les activitats i les orientacions didàctiques, els recursos didàctics emprats i les activitats d'avaluació.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la coherència en la planificació de la unitat: redacció d'objectius, continguts i competències bàsiques; seqüenciació d'activitats; procediments d'avaluació, etc. Es valorarà també la capacitat d'incorporació de metodologies, activitats i estratègies de gestió de l'aula explicades de manera reflexiva i argumentada. . Els treballs d'assignatura es lliuraran segons el termini que es marqui en el calendari de l'assignatura. Els criteris seran similars a l'hora de valorar el PAT/POAP si és el cas.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Projecte interdisciplinar de recerca

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat elaborarà en grup un projecte de recerca o d'investigació. A la tasca s'avaluarà la justificació, el treball competencial plantejat, els objectius i els continguts triats, el producte final i l'avaluació. També s'avaluarà una breu exposició del projecte als companys i companyes, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.
Criteris d'avaluació	Es valorarà el disseny del projecte amb la justificació, guió, activitats i tècniques de treball, recursos, així com l'avaluació. També l'exposició del mateix.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

En la preparació dels continguts de les diferents unitats temàtiques de l'assignatura es pot consultar el següent material:

Bibliografia bàsica

Alvarez González, M. (2006). Planificación y organización de la acción tutorial. En M. Álvarez González (Coord) La acción tutorial: su concepción y su práctica (pág 27-80). Madrid: MEC.

Babío, M (2011). Orientación y transición entre etapas. En E. Martín e I. Solé (Coords.) Orientación educativa. Modelos y estrategias de intervención (págs. 151-167). Barcelona: MEC-Graó.

Cutillas, V., Morató, J. y Rizo, M (2010). Tutoría: escenario para la convivencia. Sesiones para la tutoría en la educación secundaria. Málaga: Aljibe.

Domínguez, G., Álvarez, F.J.; López, E. (2011). La orientación educativa y tecnología de la información I comunicación. Sevilla: Editorial MAD.

Fernández Rey, E (2009). La orientación académico-profesional en los escenarios educativos. En L. Sobrado y A. Cortés (Coords.) Orientación profesional. Nuevos escenarios y perspectivas (págs. 203-220). Madrid: Biblioteca Nueva.

Giner, A.; Puigardeu, O. (2008). La tutoría y el tutor. Estrategias para su práctica. Barcelona: ICE UB-Horsori.

Guia docent

Longás, J; Mollá, N. (coords.) (2007). La escuela orientadora. La acción tutorial desde una perspectiva institucional. Madrid: Narcea.

Martín, X. et al. (2003). Tutoría. Técnicas, recursos y actividades. Madrid: Alianza

Monereo, C.; Pozo, J.I. (Coords.) (2005). La práctica del asesoramiento educativo a examen. Barcelona: Graó.

Monge Crespo, C. (2009). Tutoría y orientación educativa. Madrid: Wolters Kluwer.

Mora, F. (2011). Tutoria hacia una formación integral. Monterrey: Fomento Científico de Monterrey.

Negro Moncayo, A. (2006). La orientación en los centros educativos. Barcelona: Graó.

Nieto, J.M., Botías, F. (2000). Los equipos de orientación educativa y psicopedagógica. El asesoramiento a centros escolares desde un análisis institucional. Barcelona: Ariel.

Núñez, M.C. (coord.) (2011). Orientación educativa. Madrid: Catarata.

Riart Vendrell, J. (coord). (2007). Manual de tutoría y orientación en la diversidad. Madrid: Pirámide.

Sebastián, A. (Coord), Rodríguez Moreno, M.L. Y Sánchez, M.F(2003). Orientación profesional. Madrid: Dikynson.

Vázquez, J.L. (2004). Orientación tutorial. Mira Editorial.

Velaz de Medrano, C. (2011). La orientación académica y profesional en la educación secundaria. En E. Martín e I. Solé (Coords.) Orientación educativa. Modelos de intervención (págs. 129-149). Barcelona: MEC-Graó.

Bibliografia complementària

Altres documents que resultin d'interès per a l'assignatura.

Altres recursos

Al llarg del curs es podrà fer ús de diferents recursos que estaran disponibles a la plataforma moodle.

